

Možnosti obce

- Uspořádejte **setkání** s řediteli všech škol, ve kterých je plněna PŠD a jejichž je obec zřizovatelem, zástupců OSPOD a poskytovatelů sociálních služeb působících na území (majících registraci i pro území vaší obce), které se dané problematiky týkají.
- **Proveďte analýzu problému**, vytvořte společný jednotný postup a model vzájemné informovanosti a včasného varování.
- V každém z případů záškoláctví je nutné postupovat individuálně, **rozklíčit důvod** (to někdy nemůže udělat škola sama, protože je nutné provést šetření v rodině) a pracovat s ním. Nemá cenu čekat, až dítě nasbírá dostatečné množství neomluvených hodin, aby bylo možné zahájit proti rodině nějaká zákonná sankční opatření.
- V případech skrytého záškoláctví je nutné koordinovat a sladit postupy výchovných komisí školy a výchovných komisí za účasti OSPOD. Výchovné komise včas stanoví, jakým způsobem bude zákonný zástupce dokladat důvody nepřítomnosti v případech, kdy je nepřítomnost velmi častá a důvody omluvy nedoložené nebo nedoložitelné.
- **Dohodněte postup přestupkové komise** projednávající přestupky na úseku školství a výchovy mládeže podle § 31 přestupkového zákona⁴², aby byl účinný a provázaný s postupem multidisciplinárního týmu.
- **Vnitřní postup školy je stanoven školním řádem**. K jeho vytvoření je možné použít doporučený postup uvedený v metodickém pokynu, který vydalo Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy⁴³

Práce s dětmi sociálně znevýhodněnými

Sociální znevýhodnění patří mezi důvody, pro které je žák zařazen do kategorie „dítě se speciálními vzdělávacími potřebami“⁴⁴. Kromě přípravných tříd, které jsou popsány výše, je užitečné, když škola zřízená obcí nebo svazkem obcí poskytuje následující služby:

- Využívá **asistentů pedagoga** pro žáky sociálně znevýhodněné (bez etnické doložky).

V případě dětí, které neprošly předškolní přípravou a dětí, které jsou z extrémně sociálně znevýhodněného prostředí, je vhodné, aby ve třídě společně s učitelkou byla přítomna i asistentka/asistent. **Je nutné, aby se jednalo o pedagogického pracovníka**⁴⁵ s příslušným vzděláním. Jeho činnost je odborná a spočívá v pomoci dětem při problémech se čtením, s grafomotorikou, s českým jazykem, matematikou, rozvojem schopností potřebných pro čtení a psaní, pomáhá jim nalézt optimální formu doučování a učení se, učí je se učit...

Využívání etnicky specializovaných pedagogických pracovníků pro práci s dětmi sociálně znevýhodněnými je nevhodné, protože jednak prohlubuje stereotypy spojování slov „sociálně znevýhodnění“ a „etnicita“ a současně neřeší problémy sociálně znevýhodněných dětí, které nejsou rozpoznány jako etnicky odlišné. Etnicky nazvaný = romský pedagogický asistent, neřeší problematiku dětí ohrožených sociálním vyloučením tím, že je Rom a nemůže to tedy být jeho jediná a rozhodující kvalifikace.

Financování asistentů pedagoga zajišťuje pravidelně vždy příslušný krajský úřad, příp. MŠMT z příležitostně vyhlášených programů.

⁴² §31 zákona č. 200/1990 Sb., zákona o přestupcích : Přestupky na úseku školství a výchovy mládeže;(1) Přestupku se dopustí ten, kdo ohrožuje výchovu a vzdělávání nezletilého zejména tím, že nepřihlásí dítě k povinné školní docházce nebo zanedbává péči o povinnou školní docházku žáka.(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 3 000 Kč.

⁴³ Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, vydaný MŠMT pod Čj.: 10 194/2002-14

⁴⁴ §16, odst.4, školského zákona

⁴⁵ §2 zákona č. 563/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o pedagogických pracovnících

- Využívá prostor školy k přípravě na školu v době vyučování nebo nabízí **doučování, na kterém může spolupracovat např. s poskytovateli sociální služeb** (škola poskytne prostory, nezisková organizace lidí)
- Vytváří **nabídku volnočasových aktivit**, zaměřených na práci s dětmi ohroženými sociálním vyloučením (bezplatné kroužky, školní klub, odpolední a víkendové akce)
- **Spolupracuje** s neziskovými organizacemi a dalšími subjekty vyvíjejícími aktivity v oblasti práce s dětmi ze sociálně znevýhodňujícího prostředí, **zejména s poskytovateli sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi podle zákona o sociálních službách a osobami oprávněnými k sociálně-právní ochraně dětí.**

Příklad: Víkendová akademie⁴⁶ (Nagykanizse, Maďarsko)

Místní samospráva zorganizovala pro děti z jeslí, mateřských, základních a středních škol víkendové vzdělávání, které vychází z toho, že doma děti nemají ke vzdělávání dostatečné podmínky a současně se jim rodiče v tomto směru nemohou věnovat. Cíle akademie:

- *Připravit děti pro základní školu (osvojení základní znalostí a dovedností nutných pro absolvování 4 ročníků základní školy)*
- *Zamezit tomu, aby žáci základních škol odcházeli ze školy před jejím dokončením (kvůli pokročilému věku nebo špatným známkám)*
- *Příprava dětí na reparaáty a komisionální zkoušky*
- *Příprava dětí na nástup na střední školy po úspěšném dokončení školy základní*
- *Poskytování specializovaných kurzů talentovaným dětem*

Mimo výuku je dětem poskytována strava zdarma. Žádné z dětí účastnicích se Akademie neopakovalo ročník a dva chlapci se dostali na střední školu.

⁴⁶ Co se osvědčilo. Partners Hungary Foundation, 2003, s. 65-66.